ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 13ης Μαρτίου 1997 *

Στην υπόθεση C-103/96,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal d'instance de Lille (Γαλλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Directeur général des douanes et droits indirects

και

Eridania Beghin-Say SA,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς το κύρος του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3677/86 του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 1986, που καθορίζει ορισμένες διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1999/85 για το καθεστώς ενεργητικής τελειοποιήσεως (ΕΕ L 351, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. C. Moitinho de Almeida, πρόεδρο τμήματος, C. Gulmann (εισηγητή), D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet και M. Wathelet, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Eridania Beghin-Say SA, εκπροσωπουμένη από τον Jean Leygonie, δικηγόρο Παρισιού,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπουμένη από τη Catherine de Salins, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Frédéric Pascal, σύμβουλο κεντρικής διοικήσεως στην ίδια διεύθυνση,

— το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενο από τη Maria Cristina Giorgi, νομική σύμβουλο, και

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από τους Fernando Castillo de la Torre, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και Jean-Francis Pasquier, υπάλληλο κράτους μέλους αποσπασμένο στην υπηρεσία αυτή,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Eridania Beghin-Say SA, εκπροσωπουμένης από τον Yvon Martinet, δικηγόρο Παρισιού, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον Frédéric Pascal, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπουμένου από τη Maria Cristina Giorgi, και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τους Fernando Castillo de la Torre και Jean-Francis Pasquier, κατά τη συνεδρίαση της 7ης Νοεμβρίου 1996,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 5ης Δεκεμβρίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 19ης Μαρτίου 1996, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Μαρτίου 1996, το tribunal d'instance de Lille υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς το κύρος του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3677/86 του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 1986, που καθορίζει ορισμένες διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1999/85 για το καθεστώς ενεργητικής τελειοποιήσεως (ΕΕ L 351, σ. 1).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του directeur général des douanes et droits indirects (γενικού διευθυντή τελωνείων και εμμέσων φόρων) και της Eridania Beghin-Say SA (στο εξής: Eridania) ως προς την καταβολή δασμών, φόρων και εισφορών που επιβλήθηκαν στην επιχείρηση αυτή λόγω της εισαγωγής ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο προελεύσεως τρίτης χώρας, για την οποία, μετά τη διεξαγωγή ελέγχων, δεν έγινε δεκτός ο συμψηφισμός στο ισοδύναμο με την ακατέργαστη ζάχαρη από τεύτλα που εξήγαγε η ίδια επιχείρηση, υπό μορφή λευκής ζάχαρης, εκτός του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας.

3 Το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1999/85 του Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 1985, για το καθεστώς ενεργητικής τελειοποιήσεως (ΕΕ L 188, σ. 1, στο εξής: βασικός κανονισμός), ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι το καθεστώς της ενεργητικής τελειοποιήσεως καθιστά δυνατό, υπό τους όρους που προβλέπει ο ίδιος κανονισμός, να χρησιμοποιούνται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, προκειμένου να υποστούν μία ή περισσότερες εργασίες τελειοποιήσεως, μη κοινοτικά εμπορεύματα που προορίζονται να επανεξαχθούν εκτός του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας υπό μορφή παράγωγων προϊόντων, χωρίς να υπόκεινται σε εισαγωγικούς δασμούς. Το ίδιο άρθρο 1 διευκρινίζει στην παράγραφο 3, στοιχεία η' και θ', ότι τα παράγωγα προϊόντα είναι όλα τα προϊόντα που προκύπτουν από εργασίες τελειοποιήσεως, όπως είναι, μεταξύ άλλων, η κατεργασία ή η μεταποίηση εμπορευμάτων.

Σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο ιδ', του κανονισμού αυτού, αυτή η μορφή του καθεστώτος της ενεργητικής τελειοποιήσεως αποκαλείται «σύστημα αναστολής».

Το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο α', ορίζει ως εμπορεύματα εισαγωγής, μεταξύ άλλων, τα μη κοινοτικά εμπορεύματα για τα οποία έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις για την υπαγωγή τους στο καθεστώς της ενεργητικής τελειοποιήσεως στα πλαίσια του συστήματος αναστολής.

Κατά το στοιχείο δ' της ιδίας διατάξεως, τα κοινοτικά εμπορεύματα που χρησιμοποιούνται στη θέση εισαγομένων εμπορευμάτων για την κατασκευή παράγωγων προϊόντων ονομάζονται «ισοδύναμα εμπορεύματα».

Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφοι 1, στοιχείο α', και 2, πρώτη φράση, του βασικού κανονισμού, η τελωνειακή αρχή επιτρέπει να παράγονται προϊόντα παράγωγα από ισοδύναμα εμπορεύματα, εφόσον τα ισοδύναμα εμπορεύματα είναι της ιδίας ποιότητας και έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά με τα εμπορεύματα εισαγωγής. Πρόκειται για το αποκαλούμενο σύστημα «συμψηφισμού στο ισοδύναμο», σε αντιδιαστολή με το αποκαλούμενο σύστημα «συμψηφισμού πανομοιότυπων προϊόντων», το οποίο περιγράφεται στη σκέψη 3 της παρούσας αποφάσεως.

Το άρθρο 2, παράγραφος 4, του κανονισμού αυτού προβλέπει ότι τα μέτρα που αποσκοπούν στην απαγόρευση ή στον περιορισμό της προσφυγής στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο μπορούν να θεσπίζονται σύμφωνα με την αποκαλούμενη διαδικασία της «ρυθμιστικής επιτροπής», η οποία προβλέπεται στο άρθρο 31, παράγραφοι 2 και 3.

Το άρθρο 18, παράγραφος 1, πρώτη φράση, του ιδίου κανονισμού ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι «για τα εμπορεύματα εισαγωγής η εκκαθάριση του καθεστώτος της ενεργητικής τελειοποιήσεως γίνεται με την εξαγωγή, υπό τελωνειακό έλεγχο, των παραγώγων προϊόντων εκτός του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας και εφόσον τηρήθηκαν όλες οι προϋποθέσεις σχετικά με τη χρησιμοποίηση του ευεργετήματος του καθεστώτος αυτού».

10 Κατά το άρθρο 31, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, «οι διατάξεις που απαιτούνται για την εφαρμογή του (...) κανονισμού (...) θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στις παραγράφους 2 και 3».

11 Ο κανονισμός 3677/86 (στο εξής: κανονισμός εφαρμογής), ο οποίος εκδόθηκε σύμφωνα με τη διαδικασία της ρυθμιστικής επιτροπής, προβλέπει στο άρθρο του 9 ότι, για να μπορεί να πραγματοποιηθεί συμψηφισμός στο ισοδύναμο, τα ισοδύναμα εμπορεύματα πρέπει να υπάγονται στην ίδια διάκριση του Κοινού Δασμολογίου, να έχουν την ίδια εμπορική ποιότητα και τα ίδια τεχνικά χαρακτηριστικά με τα εμπορεύματα εισαγωγής.

12 Η Eridania εισήγαγε από την Κούβα 11 923 910 kg ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο, τα οποία έθεσε στις 22 Απριλίου 1991 υπό το τελωνειακό καθεστώς της ενεργητικής τελειοποιήσεως στο πλαίσιο του συστήματος αναστολής.

13 Στη συνέχεια επανεξήγαγε, προς εκκαθάριση του καθεστώτος αυτού, πριν από τον Αύγουστο του 1991, 11 268 097 kg λευκής ζάχαρης που είχε παράγει από ακατέργαστη ζάχαρη τεύτλων ή από τεύτλα.

14 Κατόπιν ελέγχων της διευθύνσεως τελωνείων, ο directeur général des douanes et droits indirects έκρινε, δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού εφαρμογής, ότι το σύστημα αναστολής στο πλαίσιο του καθεστώτος της ενεργητικής τελειοποιήσεως δεν είχε εφαρμογή, επειδή η ακατέργαστη ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο και η ακατέργαστη ζάχαρη από τεύτλα υπάγονται σε δύο διαφορετικές διακρίσεις του Κοινού Δασμολογίου. Στη συνέχεια, με δικόγραφο της 4ης Οκτωβρίου 1994, ενήγαγε την Eridania ενώπιον του tribunal d'instance de Lille και ζήτησε να υποχρεωθεί αυτή να καταβάλει το ποσό των 38 476 561 γαλλικών φράγκων (FF), το οποίο αντιστοιχούσε στους μη καταβληθέντες δασμούς, φόρους και εισφορές.

15 Ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, η εναγομένη αμφισβήτησε το κύρος του άρθρου 9 του κανονισμού εφαρμογής, καθόσον δεν είναι σύμφωνο ούτε με τον βασικό κανονισμό ούτε με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, όπως είναι οι αρχές της ιεραρχίας των κανόνων δικαίου, της αναλογικότητας, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου.

6 Συναφώς, το tribunal d'instance de Lille παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του βασικού κανονισμού, ο μηχανισμός του συμψηφισμού στο ισοδύναμο έχει εφαρμογή οσάκις τα παράγωγα προϊόντα προέρχονται από ισοδύναμα εμπορεύματα, δηλαδή από εμπορεύματα που έχουν την ίδια ποιότητα και τα ίδια χαρακτηριστικά με τα εμπορεύματα εισαγωγής. Το άρθρο 9 του κανονισμού εφαρμογής ορίζει όμως ότι, για να μπορεί να πραγματοποιηθεί συμψηφισμός στο ισοδύναμο, τα ισοδύναμα εμπορεύματα πρέπει οπωσδήποτε να υπάγονται στην ίδια διάκριση του Κοινού Δασμολογίου με τα εμπορεύματα εισαγωγής.

7 Αυτή ακριβώς η προϋπόθεση δημιούργησε αμφιβολίες στο εθνικό δικαστήριο ως προς το κύρος του άρθρου 9 του προμνησθέντος κανονισμού σε σχέση με τις αρχές:

— της ιεραρχίας των κανόνων δικαίου, καθόσον προστίθεται τρίτη προϋπόθεση, η οποία δεν προβλέπεται στον βασικό κανονισμό·

— της αναλογικότητας, καθόσον η απαίτηση να υπάγονται στην ίδια διάκριση του Κοινού Δασμολογίου συνιστά εμπόδιο στην επίτευξη του επιδιωκομένου από τον βασικό κανονισμό σκοπού της προωθήσεως των εξαγωγών των κοινοτικών επιχειρήσεων·

— της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθόσον σε διάστημα μερικών ετών τρεις νομικές καταστάσεις διαδέχθηκαν η μία την άλλη. Συναφώς, το εθνικό δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το Κοινό Δασμολόγιο που ίσχυε το 1987 [κανονισμός (ΕΟΚ) 3618/86 του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 1986, ΕΕ L 345, σ. 1], η ακατέργαστη ζάχαρη από τεύτλα και η ακατέργαστη ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο υπάγονταν στην ίδια διάκριση, ότι η Συνδυασμένη Ονοματολογία (ΣΟ) που θέσπισε ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987 (ΕΕ L 256, σ. 1), κατέταξε από 1ης Ιανουαρίου 1988 την ακατέργαστη ζάχαρη από τεύτλα και την ακατέργαστη ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο σε δύο διαφορετικές διακρίσεις, ενώ από 1ης Ιανουαρίου 1992 ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3709/92 της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 1992, που τροποποιεί

τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2228/91 της Επιτροπής που καθορίζει τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 1999/85 (ΕΕ L 378, σ. 6), επέτρεψε την προσφυγή στο σύστημα του συμψηφισμού στο ισοδύναμο μεταξύ της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο και της ακατέργαστης ζάχαρης από τεύτλα, μολονότι τα δύο αυτά εμπορεύματα κατατάσσονται σε δύο διαφορετικές διακρίσεις (κωδικούς)·

— της ασφάλειας δικαίου, καθόσον η εφαρμογή του άρθρου 9 του βασικού κανονισμού και της Συνδυασμένης Ονοματολογίας από την 1η Ιανουαρίου 1988 και μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1992 είχε ως συνέπεια την αδυναμία προσφυγής στο καθεστώς της ενεργητικής τελειοποιήσεως με συμψηφισμό στο ισοδύναμο μεταξύ της ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο και της ζάχαρης από τεύτλα.

18 Κατά συνέπεια, το tribunal d'instance de Lille ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Είναι έγκυρο το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3677/86 του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 1986, που καθορίζει ορισμένες διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1999/85, καθόσον εξαρτά τον χαρακτηρισμό των εμπορευμάτων ως ισοδυνάμων από την υπαγωγή του επίμαχου εμπορεύματος στην ίδια δασμολογική διάκριση με το εισαχθέν εμπόρευμα, μολονότι ο βασικός κανονισμός 1999/85, της 16ης Ιουλίου 1985, δεν προβλέπει τέτοια προϋπόθεση;

2) Είναι έγκυρο το άρθρο 9 του κανονισμού 3677/86, καθόσον εξαρτά τον χαρακτηρισμό των εμπορευμάτων ως ισοδυνάμων από την υπαγωγή του επίμαχου εμπορεύματος στην ίδια δασμολογική διάκριση με το εισαχθέν εμπόρευμα, μολονότι μια τέτοια προϋπόθεση έχει δυσανάλογα για τους επιχειρηματίες αποτελέσματα;

3) Είναι έγκυρο το άρθρο 9 του κανονισμού 3677/86, ενόψει των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου, καθόσον εξαρτά τον χαρακτηρισμό των εμπορευμάτων ως ισοδυνάμων από την υπαγωγή του επίμαχου εμπορεύματος στην ίδια δασμολογική διάκριση με το εισαχθέν εμπόρευμα, μολονότι η εφαρμογή του προαναφερθέ-

ντος άρθρου σε συνδυασμό με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο, είχε ως συνέπεια, αιφνιδίως, να καταστεί από την 1η Ιανουαρίου 1988 και μόνο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1992 αδύνατη η προσφυγή στο καθεστώς ενεργητικής τελειοποιήσεως με συμψηφισμό στο ισοδύναμο μεταξύ της ζάχαρης από τεύτλα και της ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

19 Με το πρώτο ερώτημα, το εθνικό δικαστήριο ζητεί να πληροφορηθεί εάν το άρθρο 9 του κανονισμού εφαρμογής, καθόσον εξαρτά τη δυνατότητα προσφυγής στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο από την προϋπόθεση να υπάγονται τα ισοδύναμα εμπορεύματα στην ίδια διάκριση του Κοινού Δασμολογίου με τα εμπορεύματα εισαγωγής, είναι άκυρο, για τον λόγο ότι αντίκειται προς τον βασικό κανονισμό, και ειδικότερα προς το άρθρο του 2, παράγραφοι 1, στοιχείο α', και 2, πρώτη φράση.

20 Κατ' αρχάς πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη θέσπιση των διατάξεων εφαρμογής βασικού κανονισμού, η εξουσιοδοτημένη προς τούτο κοινοτική αρχή είναι υποχρεωμένη να μην υπερβαίνει τα όρια των εξουσιών που της έχει χορηγήσει ο εν λόγω κανονισμός για την εκτέλεση των κανόνων που περιέχει (βλ. απόφαση της 23ης Μαρτίου 1983, 162/82, Cousin κ.λπ., Συλλογή 1983, σ. 1101, σκέψη 15).

21 Σύμφωνα με την Eridania, το άρθρο 9 του κανονισμού εφαρμογής δεν είναι σύμφωνο με την αρχή του σεβασμού της ιεραρχίας των κανόνων δικαίου, δεδομένου ότι στις δύο προϋποθέσεις που προβλέπει ο βασικός κανονισμός για τον συμψηφισμό στο ισοδύναμο προσέθεσε ex nihilo την προϋπόθεση να υπάγονται τα εμπορεύματα στην ίδια δασμολογική διάκριση. Η Eridania παρατηρεί ότι η τρίτη αυτή προϋπόθεση δεν επιδιώκει να αποσαφηνίσει τις δύο άλλες προϋποθέσεις της δυνατότητας προσφυγής στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο, αλλά συνιστά νέο κριτήριο, το οποίο είναι πιο περιοριστικό από τα άλλα δύο κριτήρια που προβλέπει ο βασικός κανονισμός και, επιπλέον, εξυπηρετεί διαφορετικούς σκοπούς από ό,τι ο κανονισμός αυτός. Συγκεκρι-

μένα, λαμβανομένου υπόψη ότι το καθεστώς της ενεργητικής τελειοποιήσεως επιτελεί οικονομική λειτουργία, καθόσον αποσκοπεί στην προώθηση των εξαγωγών κοινοτικών επιχειρήσεων, ο βασικός κανονισμός, σύμφωνα με την Eridania, δέχεται τον συμψηφισμό στο ισοδύναμο, εφόσον τα οικεία εμπορεύματα πληρούν ορισμένα κριτήρια οικονομικής φύσεως. Η τελωνειακή ονοματολογία όμως επιδιώκει στόχους όπως, αφενός, η επιβολή δασμών και, αφετέρου, η ανάγκη ταξινομήσεως, για στατιστικούς σκοπούς, των εμπορευματικών συναλλαγών.

22 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι, μολονότι είναι ορθό ότι, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφοι 1, στοιχείο α', και 2, πρώτη φράση, του βασικού κανονισμού, η προσφυγή στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο δεν είναι δυνατή παρά μόνον εφόσον τα ισοδύναμα εμπορεύματα πληρούν δύο προϋποθέσεις, έχουν δηλαδή την ίδια ποιότητα και τα ίδια χαρακτηριστικά με τα εμπορεύματα εισαγωγής, εντούτοις η παράγραφος 4 του άρθρου αυτού παρέχει στην αρμόδια αρχή ευρεία εξουσία ως προς τη θέσπιση, σύμφωνα με τη διαδικασία της ρυθμιστικής επιτροπής που προβλέπεται στο άρθρο 31, παράγραφοι 2 και 3, μέτρων που αποσκοπούν στην απαγόρευση ή στον περιορισμό της προσφυγής στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο.

23 Το θεσπισθέν σύμφωνα με την προαναφερθείσα διαδικασία άρθρο 9 του κανονισμού εφαρμογής, στο μέτρο που ορίζει ότι, για να μπορεί να γίνει προσφυγή στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο, τα ισοδύναμα εμπορεύματα πρέπει όχι μόνο να έχουν την ίδια εμπορική ποιότητα και τα ίδια τεχνικά χαρακτηριστικά με τα εμπορεύματα εισαγωγής, αλλά και να υπάγονται στην ίδια διάκριση του Κοινού Δασμολογίου, αποβλέπει στον κατά το άρθρο 2, παράγραφος 4, του βασικού κανονισμού περιορισμό της προσφυγής στο σύστημα του συμψηφισμού στο ισοδύναμο. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση κατά την οποία τα ισοδύναμα εμπορεύματα και τα εμπορεύματα εισαγωγής έχουν την ίδια εμπορική ποιότητα και τα ίδια τεχνικά χαρακτηριστικά, χωρίς ωστόσο να υπάγονται στην ίδια δασμολογική διάκριση, αποκλείεται η προσφυγή στο σύστημα του συμψηφισμού στο ισοδύναμο.

24 Η δυνατότητα περιορισμού του πεδίου εφαρμογής του συστήματος αυτού είναι κατά τα λοιπά σύμφωνη με το γεγονός ότι το σύστημα αυτό προβλέφθηκε ως εξαίρεση στο πλαίσιο του συστήματος της ενεργητικής τελειοποιήσεως, όπως συνάγεται από τη γενική οικονομία του βασικού κανονισμού και, ειδικότερα, από το ότι ο ο βασικός κανονισμός, όπως προκύπτει από την

όγδοη αιτιολογική του σκέψη, επανέλαβε τις αρχές της οδηγίας 69/73/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 1969, περί εναρμονίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν το καθεστώς της τελειοποιήσεως προς επανεξαγωγή (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/001, σ. 34), η οποία, στο άρθρο της 24, χαρακτήριζε ως παρέκκλιση το σύστημα του συμψηφισμού στο ισοδύναμο.

25 Επιπλέον, επιβάλλεται να αναγνωριστεί ότι το κριτήριο της δασμολογικής κατατάξεως καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό, σύμφωνα με μια σαφή και ακριβή παράμετρο, των συνόλων των εμπορευμάτων μεταξύ των οποίων είναι ενδεχομένως δυνατός ο συμψηφισμός στο ισοδύναμο και δεν είναι, αντιθέτως προς όσα υποστήριξε κατ' ουσίαν η Eridania, άσχετο με την οικονομική φύση των εμπορευμάτων που καλύπτει. Εν πάση περιπτώσει, το κριτήριο αυτό είναι ικανό να συμβάλει ιδίως στην υλοποίηση του προβλεπομένου στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού σκοπού, ο οποίος συνίσταται στην αποφυγή της καταχρηστικής χρησιμοποιήσεως του καθεστώτος της ενεργητικής τελειοποιήσεως.

26 Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο γενικός σκοπός του καθεστώτος της ενεργητικής τελειοποιήσεως, ο οποίος συνίσταται στην προώθηση των εξαγωγών των κοινοτικών επιχειρήσεων, όπως προκύπτει από τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού και όπως ισχυρίστηκε η Eridania, δεν αντίκειται προς την εφαρμογή του επιδίκου κριτηρίου.

27 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από την εξέταση των τεθέντων ζητημάτων δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να θίξει το κύρος του άρθρου 9 του κανονισμού εφαρμογής.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

28 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να πληροφορηθεί εάν το άρθρο 9 του κανονισμού εφαρμογής, στο μέτρο που εξαρτά τη δυνατότητα προσφυγής στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο από την προϋπόθεση να υπάγονται τα ισοδύναμα εμπορεύματα στην ίδια διάκριση του Κοινού Δασμολογίου με τα εμπορεύματα εισαγωγής, είναι άκυρο για τον λόγο ότι αντίκειται προς την αρχή της αναλογικότητας.

29 Η Eridania ισχυρίζεται κατ' ουσίαν ότι, εφόσον δύο προϊόντα που έχουν την ίδια εμπορική ποιότητα και τα ίδια τεχνικά χαρακτηριστικά αποκλείονται του συμψηφισμού στο ισοδύναμο εξαιτίας μόνον του γεγονότος ότι υπάγονται σε δύο διαφορετικές δασμολογικές διακρίσεις, το άρθρο 9 του κανονισμού εφαρμογής υπερβαίνει τα όρια που είναι αναγκαία για την αποφυγή της καταχρηστικής χρησιμοποιήσεως του συστήματος αυτού. Προς στήριξη της θέσεως αυτής, επισημαίνει ότι το κριτήριο της δασμολογικής διακρίσεως δεν είναι αρκούντως σαφές για την επίτευξη του σκοπού αυτού· εξάλλου, για τον λόγο αυτό το Συμβούλιο περιέλαβε, στο παράρτημα IV του κανονισμού εφαρμογής, συμπληρωματικά κριτήρια για τα είδη ρυζιού που υπάγονται στην ίδια δασμολογική διάκριση. Σύμφωνα με την Eridania, το κριτήριο της δασμολογικής διακρίσεως θα μπορούσε να είναι έγκυρο μόνον εφόσον είχε αμιγώς ενδεικτικό χαρακτήρα, δηλαδή εάν ήταν επαρκής αλλά όχι αναγκαία προϋπόθεση για την εφαρμογή του συστήματος του συμψηφισμού στο ισοδύναμο.

30 Λαμβανομένου υπόψη ότι η εξουσιοδοτημένη να θεσπίζει τις διατάξεις εφαρμογής του βασικού κανονισμού αρχή διαθέτει, όπως υπενθυμίστηκε στη σκέψη 22 της παρούσας αποφάσεως, ευρεία εξουσία για τη λήψη των μέτρων που αποσκοπούν στην απαγόρευση ή στον περιορισμό του συμψηφισμού στο ισοδύναμο, τα μέτρα δεν μπορούν να θεωρούνται ανίσχυρα παρά μόνον εφόσον είναι προδήλως δυσανάλογα σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό (βλ. απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 1990, C-331/88, Fedesa κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-4023, σκέψη 14).

31 Το άρθρο 9 του κανονισμού εφαρμογής, καθόσον εξαρτά την προσφυγή στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο από την προϋπόθεση να υπάγονται τα ισοδύναμα εμπορεύματα στην ίδια δασμολογική διάκριση με τα εμπορεύματα εισαγωγής, δεν είναι προδήλως δυσανάλογο σε σχέση με τον σκοπό αποφυγής της καταχρηστικής χρησιμοποιήσεως του καθεστώτος της ενεργητικής τελειοποιήσεως.

32 Εξάλλου, πρέπει να τονιστεί ότι το γεγονός ότι το Συμβούλιο περιέλαβε στο παράρτημα IV του κανονισμού εφαρμογής συμπληρωματικές προϋποθέσεις, προκειμένου τα είδη ρυζιού που υπάγονται στην ίδια διάκριση του Κοινού Δασμολογίου να μπορούν να γίνονται δεκτά για τον συμψηφισμό στο ισοδύναμο, δεν είναι ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση το ότι το κριτήριο της δασμολογικής διακρίσεως είναι κατάλληλο για την επίτευξη του προαναφερθέντος σκοπού. Πρόκειται στην πραγματικότητα για μέτρο το οποίο αποβλέπει στον περαιτέρω περιορισμό της προσφυγής στο σύστημα του συμψηφισμού στο ισοδύναμο.

3 Επομένως, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από την εξέταση του δευτέρου ερωτήματος δεν προέκυψαν στοιχεία ικανά να θίξουν το κύρος του άρθρου 9 του κανονισμού εφαρμογής.

Επί του τρίτου ερωτήματος

4 Με το τρίτο ερώτημά του, το εθνικό δικαστήριο ζητεί να πληροφορηθεί εάν το άρθρο 9 του κανονισμού εφαρμογής, στο μέτρο που εξαρτά τη δυνατότητα προσφυγής στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο από την προϋπόθεση να υπάγονται τα ισοδύναμα εμπορεύματα στην ίδια διάκριση του Κοινού Δασμολογίου με τα εμπορεύματα εισαγωγής, είναι άκυρο για τον λόγο ότι παραβιάζει τις αρχές της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου, καθόσον, μετά την έκδοση του κανονισμού 2658/87 για τη Συνδυασμένη Ονοματολογία, κατέστη αδύνατη, από την 1η Ιανουαρίου 1988 μέχρι και τις 31 Δεκεμβρίου 1991, η προσφυγή στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο μεταξύ ζάχαρης από τεύτλα και ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο (βλ. σκέψη 17 της παρούσας αποφάσεως).

Επί της προβαλλομένης παραβιάσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

5 Σύμφωνα με την Eridania, δεν τηρήθηκε η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στο σύστημα της ενεργητικής τελειοποιήσεως ως προς τη ζάχαρη, δεδομένου ότι, σε διάστημα ολίγων ετών, τρεις τουλάχιστον νομικές καταστάσεις διαδέχθηκαν η μία τη άλλη. Συναφώς, εκθέτει ότι από την 1η Ιανουαρίου 1987 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1987 η ενεργητική τελειοποίηση με συμψηφισμό στο ισοδύναμο μεταξύ ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο και ζάχαρης από τεύτλα ήταν δυνατή, δεδομένου ότι τα δύο αυτά προϊόντα υπάγονταν στην ίδια δασμολογική διάκριση, ότι μετά την 1η Ιανουαρίου 1988 ο συμψηφισμός αυτός κατέστη αδύνατος, διότι η νέα τελωνειακή ονοματολογία κατέταξε τη ζάχαρη από τεύτλα και τη ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο σε δύο διαφορετικές διακρίσεις, και ότι, τέλος, ο συμψηφισμός αυτός κατέστη εκ νέου δυνατός μετά την 1η Ιανουαρίου 1992 δυνάμει του κανονισμού 3709/92.

36 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι το άρθρο 9 του κανονισμού εφαρμογής, καθόσον εξαρτά τη δυνατότητα προσφυγής στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο από την προϋπόθεση να υπάγονται τα οικεία εμπορεύματα στην ίδια δασμολογική διάκριση, εξαρτά την έκταση εφαρμογής του συστήματος αυτού από κριτήριο το οποίο εντάσσεται σε ρύθμιση διαφορετική από τη σχετική με την ενεργητική τελειοποίηση και του οποίου το περιεχόμενο μπορεί να ποικίλλει, ιδίως ανάλογα με τις περιοδικές τροποποιήσεις της δασμολογικής ονοματολογίας.

37 Επομένως, ως προς την προϋπόθεση υπαγωγής στην ίδια διασμολογική διάκριση, η μόνη νόμιμη προσδοκία που θα μπορούσε να τρέφει μια επιχείρηση όπως η Eridania, με βάση την προμνησθείσα διάταξη, θα ήταν ότι μπορεί να προσφύγει στον συμψηφισμό στο ισοδύναμο, όταν τα οικεία εμπορεύματα υπάγονται, σύμφωνα με την ισχύουσα κατά τον χρόνο του συμψηφισμού ονοματολογία, στην ίδια διάκριση.

Επί της προβαλλομένης παραβιάσεως της αρχής της ασφάλειας δικαίου

38 Σύμφωνα με την Eridania, στην προκειμένη περίπτωση παραβιάστηκε η αρχή της ασφάλειας δικαίου, διότι οι προϋποθέσεις των πράξεων συμψηφισμού στο ισοδύναμο μεταβλήθηκαν ασαφώς, καθότι εμμέσως, λόγω δηλαδή της τροποποιήσεως της τελωνειακής ονοματολογίας.

39 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

40 Συγκεκριμένα, όπως επεσήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 51 των προτάσεών του, το άρθρο 9 του κανονισμού εφαρμογής παρέχει στους επιχειρηματίες σαφές και ακριβές κριτήριο, το κριτήριο της δασμολογικής κατατάξεως, προκειμένου να καθοριστεί αν μπορεί να γίνει συμψηφισμός στο ισοδύναμο μεταξύ δύο εμπορευμάτων στο πλαίσιο του καθεστώτος της ενερ-

γητικής τελειοποιήσεως. Το γεγονός ότι η τελωνειακή ονοματολογία μπορεί να τροποποιείται, όπως έχει υπομνηστεί στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, δεν αναιρεί τη σαφήνεια και την ακρίβεια του προαναφερθέντος κριτηρίου.

41 Επομένως, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από την εξέταση του τρίτου ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να θίξει το κύρος του άρθρου 9 του κανονισμού εφαρμογής.

Επί των δικαστικών εξόδων

42 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με απόφαση της 19ης Μαρτίου 1996 το tribunal d'instance de Lille, αποφαίνεται:

Από την εξέταση του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3677/86 του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 1986, που καθορίζει ορισμένες διατάξεις εφαρμογής

του κανονισμού (ΕΟΚ) 1999/85 για το καθεστώς ενεργητικής τελειοποιήσεως, δεν προέκυψε, υπό το πρίσμα της αποφάσεως περί παραπομπής, η ύπαρξη στοιχείων ικανών να θίξουν το κύρος του.

Moitinho de Almeida Gulmann Edward

Puissochet Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Μαρτίου 1997.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

J. C. Moitinho de Almeida